

Подолянчук О.А., Дьяконова С.Ю.

Вінницький національний аграрний університет

Аудит лізингових операцій

Поширення лізингу як відносно нового виду підприємництва відбувається через механізми ринкових відносин, які активно запроваджуються у практику діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання. Лізинг відіграє роль важливого фінансового інструмента у ринковій економіці. Через лізингові операції створюються умови для розширення та оновлення основних виробничих засобів, необхідних для здійснення діяльності без значних одноразових витрат. Лізинг позитивно впливає на зниження втрат підприємств, пов'язаних з моральним старінням засобів виробництва.

Для підприємств, які через брак обігових коштів та високий податковий тягар змушені фінансувати лише свої поточні витрати, лізинг виступає ефективною формою інвестицій.

Лізингова діяльність в Україні залишається недостатньо законодавчо врегульованою, про що свідчить невелика кількість лізингових компаній та складність у провадженні цього виду бізнесу. Негативно впливає на це невідпрацьованість методик обліку лізингових операцій, нечіткість трактування податкових норм і правил.

Дослідженню проблем бухгалтерського обліку та аудиту лізингової діяльності присвячено праці таких вітчизняних і зарубіжних економістів: Р.Адамса, З.А. Аренса, Н.П. Баришнікова, Дж. Блейка, Ф.Ф. Бутинця, М.Ф. Ван Бреда, Н. Внукової, В.Д. Газмана, А.М. Герасимовича, В.М. Джухи, А.Г.Загороднього, Н.М. Слав'янської. Незважаючи на суттєві зрушення у дослідженні цієї проблеми, низка питань щодо організації та методики бухгалтерського обліку і аудиту лізингових операцій залишається невирішеною та потребує подальших наукових досліджень.

Насамперед, варто відзначити, що на сьогодні відсутня єдина думка щодо класифікації лізингових послуг, немає однозначного погляду на дилему «лізинг

- оренда». Питання методики та організації бухгалтерського обліку лізингових операцій висвітлено досить однобоко, оскільки сучасні дослідники, як правило, зосереджуються на вивченні обліку згідно з національними стандартами та вимогами податкового обліку. На основі системного вивчення законодавчої бази з питань лізингу встановлено, що основною причиною неоднозначності підходів до методики обліку та оподаткування лізингових операцій є відсутність тотожності у визначеннях, наведених у нормативних актах, та їх взаємна неузгодженість. Доведено, що сучасна система обліку лізингових операцій, яка регламентована П(С)БО 14 «Оренда», потребує певних уточнень, оскільки не повною мірою відповідає вимогам практики. Тому потрібно розмежувати поняття «оренда» та «лізинг». Так як термін «оренда» рекомендовано використовувати щодо господарських операцій, за якими об'єктом майнових відносин виступає майно, що вже було у користуванні, а термін «лізинг» - коли йдеться про нові об'єкти основних засобів, які вперше залучатимуться до подібних операцій [4].

Під час аудиту лізингових операцій більше уваги необхідно приділяти насамперед конкретним (частковим) завданням, які залежать від мети його проведення та характеру наданих послуг. У програмі аудиту потрібно передбачити такі процедури, які б вирішили виконання завдань з перевірки: установчих документів на предмет законності здійснення лізингових операцій; ефективності внутрішнього контролю; наявності майна та дійсної його приналежності лізингодавцю; вартісних показників об'єктів лізингу з метою ідентифікації початкових записів на рахунках; оформлення актів прийому-передачі майна, обліку фактів його надходження та реалізації; стану угод між сторонами лізингу і відображення у них всіх суттєвих положень; капітальних інвестицій в орендоване майно; обґрунтованості вибору методів нарахування амортизації; віднесення господарських операцій до валових доходів та витрат діяльності за період, що підлягає аудиту; достовірності показників фінансової звітності; відповідності бухгалтерського обліку лізингової компанії вимогам чинних нормативно-правових актів з питань лізингу. Якщо розглядати сутність

аудиту, то аудит лізингових операцій є частиною загального аудиту підприємства. Тому основним завданням аудиту лізингових операцій є збір аудиторських доказів стосовно лізингу підприємства, виявлення слабких місць та надання консультаційних послуг.

Отже важливе теоретичне та практичне значення для вдосконалення методики обліку і аудиту лізингових операцій має наукова класифікація лізингу. За формою організаційної угоди: прямий, зворотний, лізинг постачальнику, непрямий. За строками угоди: оперативний, фінансовий, пайовий, груповий. За об'єктом: лізинг рухомого майна, лізинг нерухомого майна. За відношенням до податкових пільг: фіктивний, дійсний. За типом лізингових платежів : грошовий, компенсаційний, змішаний.

Належна організація лізингового процесу, підвищення його якості, надання обліковим даним максимального інформаційного наповнення сприятиме формуванню організаційних та методичних аспектів аудиторських перевірок лізингових операцій.

Список використаної літератури

1. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - 3-є вид., перероб. і доп. - Житомир: ЖГГІ, 2001. - 672 с.
2. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства. Навч. посіб. - К: «Каравела», 2003. - 432 с.
3. Ткачев Д.В. Лизинг и страхование // Український інвестиційний журнал // WELKOME. - 2004. - №1 (103). - С. 38-44.
4. Хомуляк Т.І. Загальний аналіз методики відображення фінансового лізингу в бухгалтерському обліку // Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. - Л.: Компакт ЛВ, 2004. - С. 360 - 363.